

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ «ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΕΦΗΒΕΙΑ»

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΥ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

Β. Μιχαηλίδης, «Η Ανεράδα»

Α. Παπαδιαμάντης, «Όνειρο στο κύμα»

Α. Τερζάκης, «Η ξωθιά του ποταμού»

1. Πού διαδραματίζεται η υπόθεση του ποιήματος «Η Ανεράδα» του Βασίλη Μιχαηλίδη; Να συγκρίνετε τον «ειδυλλιακό τόπο», όπως αυτός περιγράφεται στο ποίημα του Μιχαηλίδη με αντίστοιχες αναπαραστάσεις σε πεζά κείμενα της ενότητας: ποια είναι τα ιδιαίτερα γνωρίσματα αυτού του τόπου, τι τον κάνει «μαγικό»;
2. Να περιγράψετε τα συναισθήματα που κυριαρχούν στην ψυχή του νέου: α) όταν συναντά την ανεράδα και β) όταν αυτή τον εγκαταλείπει. Να γίνει αναφορά σε στίχους του κειμένου.
3. Ο νέος παρομοιάζει την τυχαία συνάντησή του με την ανεράδα σαν την παγίδα όπου πιάστηκε ένα άκακο αρνί. Τι σας θυμίζει αυτή η παρομοίωση, σε ποιο διήγημα βρίσκουμε ένα αντίστοιχο μοτίβο; Να συγκρίνετε τη λειτουργία του στα δύο κείμενα, επισημαίνοντας ομοιότητες και διαφορές.
4. Να εντοπίσετε στο ποίημα του Μιχαηλίδη τοπία, ήχους, χρώματα/φωτισμούς, (συν)ομιλίες και να επεξηγήσετε τη λειτουργία τους: τι αποσκοπούν να τονίσουν, ποια συναισθήματα δημιουργούν στον αναγνώστη, πώς συμβάλλουν στην εξέλιξη (και στην ανατροπή) της ιστορίας κ.ο.κ.
5. Με ποιες λέξεις/εκφράσεις περιγράφεται η ψυχική κατάσταση, η «έκσταση» του νέου στο ποίημα του Μιχαηλίδη; Ποιοι άλλοι ήρωες/ηρώιδες στην προηγούμενη υποενοότητα βιώνουν μian ανάλογη «υπερκόσμια» εμπειρία; Τι αντιπροσωπεύει αυτή για τον έφηβο πρωταγωνιστή, σε κάθε περίπτωση;
6. Αναζητήστε το επεισόδιο με την εμφάνιση της «Φεγγαροντυμένης» στο ποίημα *Κρητικός* του Σολωμού και συγκρίνετέ το με την *Ανεράδα* του Μιχαηλίδη: σε ποιες βασικές μεταφορές και σύμβολα συμπίπτουν οι περιγραφές των δύο ποιητών; Ποιος τύπος της «ιδανικής» γυναικείας μορφής προκύπτει;
7. Τελικά, η εμπειρία του νέου με την ανεράδα αποβαίνει λυτρωτική ή βασανιστική και σε ποιους στίχους του ποιήματος του Μιχαηλίδη γίνεται αυτό αισθητό; Πού αλλού στην ενότητα συναντάμε μian αντίστοιχη εμπειρία/κατάληξη για τον νεαρό ήρωα;
8. Να σχολιάσετε την αιτία της δυστυχίας του ώριμου πλέον αφηγητή της «Ανεράδας»: τι *πραγματικά* έχει χάσει; Για να το εξακριβώσετε, αναζητήστε και άλλα κείμενα της ενότητας, πεζά ή ποιητικά, στα οποία υπάρχει η αντίθεση εφηβική ηλικία – ενήλικη ζωή.
9. Το ποίημα του Μιχαηλίδη είναι γραμμένο σε α' πρόσωπο. Θεωρείτε ότι η εμπειρία που περιγράφει ο ποιητής είναι προσωπική ή έχει γενικότερη ισχύ/εφαρμογή; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας με βάση τον «κόσμο» που συνθέτει το ποίημα.
10. Να εξηγήσετε τον ρόλο των ονειρικών και εξωπραγματικών στοιχείων στα κείμενα των Μιχαηλίδη, Παπαδιαμάντη και Τερζάκη σε σύγκριση με τη «Μοτοσικλέτα του Αντρέα» του Γ. Κατσούρη. Με ποιο θέμα συνάπτονται, σε κάθε περίπτωση, και σε ποια ψυχική ιδιότητα του εφήβου (και του κάθε ανθρώπου) παραπέμπουν;

11. Έχοντας υπόψη ότι το «βουκολικό/ποιμενικό» είδος στη λογοτεχνία περιγράφει τη ζωή και τις σχέσεις (ιδίως τις ερωτικές) σε μια απλή και ειρηνική κοινωνία βοσκών μακριά από το αστικό περιβάλλον –χαρακτηριστικά μοτίβα του: ο έρωτας, η μουσική, η προσωποποίηση της φύσης–, να εντοπίσετε αντίστοιχα χαρακτηριστικά στο «ηθογραφικό διήγημα» του Παπαδιαμάντη.
12. Εξετάστε τον χώρο στον οποίο τοποθετούν την ιστορία τους ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης και ο Άγγελος Τερζάκης. Γιατί πιστεύετε ότι οι συγγραφείς επιλέγουν αυτό το σκηνικό, αντί να τοποθετήσουν την ιστορία τους στην πόλη; Τι αντιπροσωπεύει/συμβολίζει η «φύση» εδώ;
13. Ποιες από τις αισθήσεις κυριαρχούν στα κείμενα του Παπαδιαμάντη και του Μιχαηλίδη; Να δείξετε, με αναφορές στα κείμενα, πώς η καθημιά συμβάλλει στη συναισθηματική-ερωτική αφύπνιση των ηρώων και ποια είναι εντονότερη στο καθένα από αυτά.
14. Από τη σκοπιά ποιου φύλου περιγράφεται το ερωτικό ξύπνημα των εφήβων, αντίστοιχα, στα κείμενα των Παπαδιαμάντη, Μιχαηλίδη και Τερζάκη;
15. Ποια στερεότυπα της γυναικείας ομορφιάς εξαιρούνται στα κείμενα των Παπαδιαμάντη, Μιχαηλίδη και Τερζάκη, και με ποιους τρόπους;
16. Να περιγράψετε πώς κλιμακώνονται τα συναισθήματα του νεαρού βοσκού, όταν αντιλαμβάνεται τη Μοσχούλα στη θάλασσα και κατά την προσπάθειά του να την σώσει.
17. Σε τι διαφέρει η εμπειρία του πρώτου έρωτα για τον έφηβο βοσκό από εκείνη του έφηβου/νέου της *Ανεράδας*; Πώς φαίνεται να καθορίζει η εμπειρία αυτή τον μετέπειτα βίο και των δύο;
18. Το «Όνειρο στο κύμα» δομείται πάνω στην αντίθεση: ευτυχισμένη εφηβεία – μίσηρη ωριμότητα. Πώς συμβάλλουν στην ανάδειξη αυτής της αντίθεσης τα επίπεδα του χρόνου και η αντιδιαστολή του τόπου στο διήγημα;
19. «*Η τελευταία χρονιά που ήμην ακόμη φυσικός άνθρωπος...*»: **α)** Τι νομίζετε ότι εννοεί ο αφηγητής με τη δήλωση αυτή στο διήγημα του Παπαδιαμάντη; **β)** Σε τι είδους άνθρωπο εξελίχτηκε στη συνέχεια και από ποια χωρία του κειμένου φαίνεται; Να συγκρίνετε την κατάληξη του νεαρού βοσκού με την κατάληξη του αφηγητή-πρωταγωνιστή στο διήγημα του Κατσούρη «*Η μοτοσικλέτα του Αντρέα*».
20. «*είναι απλή θυγάτηρ της Εύας, όπως όλα*»: Πώς καταλαβαίνετε τη φράση αυτή στο διήγημα του Παπαδιαμάντη; Ποια επίδραση φαίνεται να είχε το «όνειρο στο κύμα» στη συνείδηση και στην κατοπινή ζωή του βοσκόπουλου; Παίζει κάποιον ρόλο σ' αυτήν, κατά την άποψή σας, η θρησκευτική αγωγή που έλαβε το βοσκόπουλο, σύμφωνα με το διήγημα; Εξηγήστε.
21. Πώς συνδέονται το «σχοίνιασμα» της Μοσχούλας και «το σχοινί» στο οποίο αναφέρεται ο αφηγητής στο τέλος του διηγήματος του Παπαδιαμάντη; Τι νομίζετε ότι συμβολίζουν τα δύο;

Τ. Μαν, Τόνιο Κραίγκερ

Α. Βουσβούνης, Προμήνυμα

[Α. Φουρνιέ, Ο Μεγάλος Μωλν]

1. Μέσα από ποιες σχέσεις του Τόνιο εκφράζεται στη νουβέλα του Τ. Μαν (α) η «λαχτάρα» του εφήβου να αγαπηθεί και (β) η «αίδα» του έρωτα, η εξιδανίκευσή του; Να εντοπίσετε τα σχετικά χωρία στο κείμενο.
2. Τι συνιστά αντίστοιχα για τον 16χρονο πλέον Τόνιο η ξανθιά Ίνγκε Χολμ; Σε τι διαφοροποιείται ο έρωτάς του γι' αυτήν από τη σχέση του με τον Χανς;

3. Θεωρείτε ότι τα χαρακτηριστικά της Ίνγκε που την καθιστούν ίνδαλμα στα μάτια του Τόνιο είναι πράγματι ξεχωριστά; Πώς εξηγείτε τη λατρεία του; Τι λειτουργεί ενισχυτικά;
4. **α)** Τι υποδεικνύει το τέλος του αποσπάσματος από τη νουβέλα του Μαν σχετικά με τα αισθήματα και τους όρκους που χαρακτηρίζουν την εφηβική ηλικία; **β)** Τι πιστεύετε ότι σηματοδοτεί για τον Τόνιο η γνώση της παροδικότητας των αισθημάτων της εφηβικής ηλικίας, παρά την ένταση με την οποία αυτά εκδηλώνονται; Συμφωνείτε ότι η γνώση αυτή *είναι* το πέραςμά του στην ενηλικίωση, και γιατί;
5. Να υπογραμμίσετε φράσεις στο απόσπασμα του Τ. Μαν που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν σαν μότο ζωής, π.χ. «εκείνος που αγαπάει περισσότερο είναι κι ο ηττημένος» κ.ο.κ.
6. Με αφορμή το ποίημα του Μιχαηλίδη και άλλα κείμενα της ενότητας (του Τ. Μαν, του Αλ. Παπαδιαμάντη, του Α. Βουσβούνη κ.λ.π.), να σχολιάσετε τον ρόλο της **γυναίκας-ίνδαλμα** για τη συναισθηματική συγκρότηση και ανάπτυξη του εφήβου. Ποια είναι η πρώτη (αρχετυπική) μορφή της «δανικής γυναίκας», σύμφωνα με τα κείμενα αυτά, αλλά και από την εμπειρία σας;
7. Σε πολλά κείμενα της ενότητας βρίσκουμε περιγραφές της εφηβείας παρμένες από τη φύση ή *μέσα* στη φύση. Να εξηγήσετε τον ρόλο και τη λειτουργία των στοιχείων της φύσης στα κείμενα αυτά: το **φυσικό περιβάλλον** λειτουργεί απλώς ως «διάκοσμος», ως σκηνικό πλαίσιο στο ξύπνημα της εφηβείας, ή λειτουργεί και μεταφορικά, ως *σύμβολο* της εφηβικής ηλικίας (υπογραμμίζοντας τη «φυσικότητά» της); Να εντοπίσετε στοιχεία στα κείμενα που το επιβεβαιώνουν.
8. Σε ποια άλλα κείμενα της ενότητας, εκτός από το *Προμήνεμα*, η ερωτική ατμόσφαιρα συνταιριάζεται με το θαλασσινό τοπίο σε κάποιο νησί του Αιγαίου; Να δείξετε με στοιχεία από τα κείμενα πώς ο ήλιος και η θάλασσα επιδρούν στην ψυχολογία και την ερωτική διάθεση των ηρώων.
9. Πώς περιγράφεται το ερωτικό ξύπνημα του Αλέξη στο *Προμήνεμα*; Να συγκρίνετε την περιγραφή αυτή με τις αντίστοιχες στα κείμενα του Παπαδιαμάντη, του Τερζάκη και του Μιχαηλίδη και να σχολιάσετε τις μεταξύ τους ομοιότητες και διαφορές.
10. Να συγκρίνετε την επίδραση του περιβάλλοντος (ύπαιθρος / πόλη) στην ψυχοσωματική ανάπτυξη του εφήβου: ο **φυσικός** και ο **αστικός τρόπος ζωής** επιδρούν με τον ίδιο τρόπο στον ψυχισμό και στην έκφραση των εφηβικών αναγκών; Πώς τεκμηριώνεται αυτό στα κείμενα της ενότητας; Ποιο περιβάλλον «απελευθερώνει» με άμεσο τρόπο τον έφηβο και σε ποιο, αντίθετα, ο έφηβος αισθάνεται εγκλωβισμένος και αναζητά άλλους τρόπους (διεξόδους) για την εκτόνωση των ορμών και της ευαισθησίας του; Ποιοι είναι αυτοί;
11. Διαβάστε το απόσπασμα από το μυθιστόρημα του Αλαίν Φουρνιέ *Ο μεγάλος Μωλν* (1913) που παρατίθεται στο βιβλίο του εκπαιδευτικού (σ. 103). Πώς παρουσιάζεται σ' αυτό το θέμα του ερωτικού φλερτ ανάμεσα στους νέους; Ένας τέτοιος τρόπος προσέγγισης ανταποκρίνεται στην εποχή μας; Σε ποιο/ποια από τα εφηβικά μυθιστορήματα της ενότητας θα ταίριαζε «ιδιοσυγκρασιακά»; (δοκιμάστε π.χ. να το δείτε ως συνέχεια του *Προμηνήματος* από τη σκοπιά της Λίας, ή του ειδυλλιακού έρωτα του Τόνιο για την Ίνγκε στη νουβέλα του Τ. Μαν, ή της συνάντησης τελικά του Γλαύκου με την «ξωθιά του ποταμού» στο κείμενο του Τερζάκη).

ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ – ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. α) Ποιο από τα εφηβικά πρόσωπα των κειμένων που εξετάσαμε είναι πιο κοντά στον χαρακτήρα και στην ψυχοσύνθεσή σας; Σκιαγραφήστε ένα πορτρέτο του εαυτού σας (σε γραπτό λόγο κατά προτίμηση). β) Να αναπτύξετε σε ένα μικρό δοκίμιο τα χαρακτηριστικά της γενιάς σας, καθώς και τη γνώμη σας γι' αυτά.
2. Οι έφηβοι που περιγράφονται σε αυτή την ενότητα δεν είναι πλέον παιδιά, ούτε όμως ακόμα μεγάλοι. Ποιες συνθήκες /καταστάσεις /συναίσθημα /στοχασμοί των ηρώων (ή του αφηγητή) φανερώνουν τον **μetailχμιακό «ου τόπο» της εφηβείας**; Να εντοπίσετε ενδεικτικά χωρία στα κείμενα.
3. Η **αντιφατικότητα** και η **ρευστικότητα** των συναισθημάτων είναι τυπικό γνώρισμα της εφηβικής ψυχής. Σε ποιο/α κείμενο/α που εξετάσαμε το γνώρισμα αυτό γίνεται ιδιαίτερα αντιληπτό;
4. Με κριτήριο τη ματιά του έφηβου πρωταγωνιστή ή πρωταγωνίστριας, να παρουσιάσετε ποιος ορίζεται κάθε φορά ο **Άλλος** στα κείμενα της ενότητας και πώς χρωματίζεται στο καθένα από αυτά (θετικά ή αρνητικά).
5. Σε αρκετά κείμενα της ενότητας, επίσης, η σχέση των εφήβων με τα **ζώα** αποκτά μια ιδιαίτερη σημασία/συμβολισμό: σε ποιο/α κείμενο/α την εντοπίζουμε και με ποια κρίσιμα ζητήματα της εφηβικής ηλικίας συνδέεται *κατά κύριο λόγο*;
6. Εξετάστε στα πεζά κείμενα της ενότητας τον τύπο αφήγησης (πρωτοπρόσωπη – τριτοπρόσωπη), τη σχέση του αφηγητή με τα πρόσωπα και τα γεγονότα που αφηγείται (αυτοδιηγητικός ή μη, ενήλικας ή ανήλικος), καθώς και την εστίαση (παντογνωσία – σκοπιά προσώπου). Ποιες παρατηρήσεις κάνετε για τους δυνατούς συνδυασμούς αυτών των τεχνικών στα κείμενα που εξετάσατε; Τι επιδιώκουν να αναπαραστήσουν οι συγγραφείς *σε κάθε περίπτωση*, και με ποιους βασικά αφηγηματικούς τρόπους το επιτυγχάνουν;
7. Διερευνήστε στα κείμενα της ενότητας τι άλλα μέσα χρησιμοποιεί η λογοτεχνία για να αναπαραστήσει την πραγματικότητα, εκτός από τον ρεαλισμό (π.χ. φαντασία/όνειρο, εξωτισμός, υπερρεαλιστικές εικόνες, μυθολογικά και άλλα σύμβολα, μεταφορές, αλληγορίες κ.ο.κ.): πώς συμβάλλουν τα μέσα αυτά στην *ανατροπή* ή τη *διεύρυνση* του κόσμου της πραγματικότητας, όπως τον ξέρουμε /εννοούμε συμβατικά; Φέρτε σχετικά παραδείγματα από τα κείμενα, ποιήματα και πεζά.
8. Να σχολιάσετε τη λειτουργία των **ονειρικών και εξωπραγματικών στοιχείων** στα κείμενα της ενότητας (όπως λ.χ. του Παπαδιαμάντη, του Μιχαηλίδη, του Τερζάκη κ.ά.), σε σύγκριση με τα **παραμύθια** της σχετικής ενότητας του βιβλίου της Α΄ Γυμνασίου. Τι εκφράζει συμβολικά η παρουσία των στοιχείων αυτών και η αντιπαράθεσή τους με τον κόσμο της πραγματικότητας, όπως τον βιώνουν «οι μεγάλοι»; Σε ποια ψυχική ανάγκη των παιδιών /των εφήβων ανταποκρίνονται;
9. Με αφετηρία το ποίημα που εξετάσαμε, διερευνήστε τη μεταφορική χρήση της γλώσσας στη λογοτεχνία εξετάζοντας τα σύμβολα, τα σχήματα λόγου, τις εικόνες κ.ο.κ. Σε ποια πεζά της ενότητας εντοπίζετε αντίστοιχους «ποιητικούς» τρόπους περιγραφής;
10. Επιχειρήστε να διακρίνετε τους **λυρικούς** από τους **αφηγηματικούς «τρόπους»** των λογοτεχνικών κειμένων που εξετάσαμε. Παρατηρήστε τι δίνει λυρικό χαρακτήρα σε ένα κείμενο (π.χ. σύμβολα, «ποιητικά» επίθετα και ουσιαστικά, περίτεχνες μεταφορές και παρομοιώσεις κ.ο.κ.) και τι κάνει ένα κείμενο να φαίνεται/να διαβάζεται *σαν πεζό* (π.χ. ο πεζολογικός χαρακτήρας του, το ύφος του, η σύνταξή του, τα λιτά εκφραστικά του μέσα κ.ο.κ.)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ

1. α) Διαλέξτε μια μορφή εφήβου από τα κείμενα που διδαχθήκατε και καταγράψτε σε ένα μικρό δοκίμιο την εικόνα που σχηματίσατε για τον συγκεκριμένο χαρακτήρα με βάση κάποιο ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της προσωπικότητας ή της συμπεριφοράς του/της, το οποίο σας έκανε θετική (ή αρνητική) εντύπωση. β) Εναλλακτικά, κάντε ένα παιχνίδι: επιλέξτε μια μορφή εφήβου από τα κείμενα και ζητήστε από τους συμμαθητές σας να βρουν ποιος/ ποια είναι, “αποκαλύπτοντας” ένα ιδιαίτερο γνώρισμά του/της. Το χαρακτηριστικό αυτό μπορεί να είναι ενέργειές του, στοιχεία του ψυχισμού του, ένα περιστατικό, αντικείμενα με τα οποία σχετίζεται κ.ο.κ. Φροντίστε, ώστε το στοιχείο που θα διαλέξετε να μην είναι πολύ φανερό ούτε όμως και πολύ γενικό.
2. Δοκιμάστε να αλλάξετε την οπτική γωνία στο διήγημα του Παπαδιαμάντη «Όνειρο στο κύμα», περιγράφοντας το επεισόδιο του παραλίγο πνιγμού της Μοσχούλας και της σωτηρίας της από το βοσκόπουλο από τη δική της σκοπιά. Προσπαθήστε, αν γίνεται, να διατηρήσετε κάτι από το λεξιλόγιο του Παπαδιαμάντη. Μπορείτε, ακόμη, να υποθέσετε ότι η Μοσχούλα είναι Κύπρια και να αποδώσετε το ιδίωμα της στην κυπριακή διάλεκτο.
3. Διαβάστε και άλλα διηγήματα της ηθογραφικής παραγωγής με πρωταγωνιστές εφήβους (π.χ. του Κονδυλάκη, του Καρκαβίτσα, του Βλαχογιάννη κ.ά.). Προσπαθήστε στη συνέχεια να γράψετε ένα επεισόδιο της εφηβικής σας ζωής σε «ηθογραφικό» ύφος (μπορείτε να προσαρμόσετε ανάλογα και τη γλώσσα, γράφοντας π.χ. σε διάλεκτο).
4. Προσπαθήστε να συνθέσετε **χαϊκού** με θέμα την ιδανική ομορφιά /τον εξιδανικευμένο έρωτα ή τις φιλοσοφικές σκέψεις των εφήβων της ενότητας (μπορείτε να εμπνευστείτε, λ.χ. από τον Παπαδιαμάντη, τον Τερζάκη, την «Ανεράδα» του Μιχαηλίδη, καθώς και από την ενδοσκόπηση των εφήβων του Έσσε, του Τ. Μαν, του Μανδηλαρά, του Κ. Πολίτη κ.ά.)
5. Στην ιστοσελίδα http://moraros.gr/dimitris/?page_id=344 θα βρείτε μια σειρά από ζωγραφικά έργα που φιλοτέχνησε ο καλλιτέχνης Δημήτρης Μοράρος εμπνευσμένος από διάφορα διηγήματα του Παπαδιαμάντη. α) Δείτε ειδικότερα αυτά που αφορούν το «Όνειρο στο κύμα» και αντιστοιχίστε τα με συγκεκριμένες σκηνές (και χωρία) του διηγήματος. β) Χρησιμοποιήστε ένα απ' αυτά, για να γράψετε μια δική σας μικρή ιστορία που θα έχει ως επίκεντρο το πρόσωπο που εικονίζεται.
6. Θεωρείτε ότι η «ναΐφ» τεχνοτροπία του Μοράρου ανταποκρίνεται στον ηθογραφικό-ψυχογραφικό χαρακτήρα της πεζογραφίας του Παπαδιαμάντη;
7. Αντλήστε ιδέες από την οπτικοακουστική απόδοση του διηγήματος του Παπαδιαμάντη «Όνειρο στο κύμα» στην ιστοσελίδα <http://www.youtube.com/watch?v=AdU7kz2c0e8>, και επιχειρήστε να κάνετε κάτι ανάλογο για κάποιο άλλο από τα κείμενα που εξετάσαμε, χρησιμοποιώντας το πρόγραμμα movie maker. Φροντίστε, ώστε οι εικόνες και η μουσική να αντιστοιχούν όσο γίνεται με την εποχή και το σκηνικό πλαίσιο του έργου που θα επιλέξετε.
8. Αν μετατρέπατε το «Όνειρο στο κύμα» του Παπαδιαμάντη σε σενάριο για μικρού μήκους ταινία, σε ποιον από τους ήρωες θα αναθέτατε τον ρόλο του αφηγητή; Τι τέλος θα δίνατε εσείς στην ιστορία του Παπαδιαμάντη, στο πλαίσιο του σεναρίου σας;

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ – ΕΡΓΑΣΙΕΣ (ΤΥΠΟΥ PROJECT)

1. Κάντε ένα ειδικό αφιέρωμα στην τάξη με τίτλο «**Εφηβικές μορφές στη νεοελληνική τέχνη**», συγκεντρώνοντας σχετικό υλικό από τις εικαστικές τέχνες (πίνακες, γλυπτά, κεραμικά, κολάζ κ.ο.κ.). Συγκρίνετε κατόπιν την απόδοση της νεότητας στην τέχνη και στη λογοτεχνία και επισημάνετε τις πιο χαρακτηριστικές ομοιότητες και διαφορές.
2. Αναζητήστε στην παλαιότερη ελληνική λογοτεχνία, επώνυμη και λαϊκή, ποιήματα, αφηγήσεις, θρύλους, παραμύθια κ.λ.π. που πραγματεύονται το θέμα «**κόρης και νιου**» ή τις **οικογενειακές σχέσεις**. Φροντίστε η παρουσίασή σας να γίνει με τέτοιο τρόπο, ώστε να παρουσιάζονται εξίσου οι θετικές και οι αρνητικές όψεις/εκδοχές αυτών των θεμάτων.
3. Κάντε ένα αφιέρωμα στο «**μυθιστόρημα της εφηβείας**»: α) Αναζητήστε και διαβάστε τα μυθιστορήματα εφηβείας των οποίων αποσπάσματα ανθολογούνται στην ενότητα, επιλέγοντας εκείνο που σας άρεσε περισσότερο. Παρουσιάστε κατόπιν, ατομικά ή σε μικρές ομάδες, μια εκτενή περίληψή τους στην τάξη (μαζί με αντιπροσωπευτικά αποσπάσματα). Εναλλακτικά, μπορείτε να γράψετε μια βιβλιοκρισία για την εφημερίδα ή την ιστοσελίδα του σχολείου σας με τις προδιαγραφές που σας έχουν δοθεί. β) Διαβάστε σύγχρονα εφηβικά μυθιστορήματα, γραμμένα από έλληνες και ξένους συγγραφείς (σε μετάφραση), και εξετάστε αν υπάρχουν διαφορές στα θέματα ή στον χειρισμό των θεμάτων σε σχέση με τα παλαιότερα, ή/και μεταξύ τους. (Μπορείτε να αντλήσετε τίτλους από τον κατάλογο των βιβλίων που προτείνονται στο τέλος της ενότητας).
4. Εκτός από την ποίηση και την πεζογραφία, τα εφηβικά θέματα εκπροσωπούνται σε μεγάλο βαθμό και στο **θέατρο** (π.χ. *Ο Ρωμαίος και η Ιουλιέτα* του Σαίξπηρ, *Οντίν* του Ζιροντού, *Το ξύπνημα της Άνοιξης* του Φρανκ Βέντεκιντ, *Ο γυάλινος κόσμος* του Τένεσσ Ουίλιαμς, *Το τέλος της μικρής μας πόλης* του Θόρντον Ουάλντερ, *Ο Μεσάζων* του Χ. Πίντερ και πολλά άλλα). Κάντε μια μικρή έρευνα σε βιβλιοθήκες αλλά και στο διαδίκτυο και συγκεντρώστε όσο πιο πολλούς τίτλους θεατρικών έργων μπορείτε να εντοπίσετε με εφηβικό θέμα. Χωριστείτε σε ομάδες, διαβάστε ένα απ' αυτά και παρουσιάστε το στην υπόλοιπη τάξη.